

BISERICA ȘI

On. Direcțiunea Liceului „M. N. Coana”
Arad

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Nr. 2050/1944.

ANDREI,

din mila lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Eparhiei Aradului
Ienopolei și Hălmaگیului.

Prea Cucernicilor și Onoraților membri din cler și mireni ai Adunării noastre Eparhiale, har și milă dela Dumnezeu-Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos, iar dela smerenia Noastră arhierescă binecuvântare.

În temeiul art. 132 și 134 din Statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române, convocăm Adunarea Eparhială a Aradului în sesiune ordinară pe ziua de

Duminecă, în 14 Maiu 1944

ora 9 dimineața, când se va oficia Sfânta Liturghie și Chemarea Duhului Sfânt în Catedrala din Arad, după care va urma deschiderea Adunării Eparhiale, în sala festivă a Academiei Teologice.

Arad, în 26 Aprilie 1944.

† Andrei
Episcopul Aradului.

Consilierul eparhial
† MIHAI PĂCĂȚIANU

Stejarul venerabil, care timp de 79 ani a stat în vârtejul celor mai crâncene furtuni, s'a rostogolit cu un vuiet care ne-a cutremurat pe toți.

Cu moartea protopopului Mihai Păcățianu, dispăre una dintre cele mai reprezentative figuri ale Bisericii și vieții noastre publice, dela frontiera de Vest a patriei.

Născut din seva fertilă a țaranului robust și cuminte din Banatul timișan, care a mai dat neamului nostru mulți oameni grei și de valoare, părintele Păcățianu a moștenit, din plin, minunatele însușiri ale rasei noastre.

De-o înfățișare blândă, senină, cu aparență de sfânt, el închidea în sufletul său o putere de voință magică, ce se îmbina cu o bunătate sufletească, pe care, cei-ce l-au cunoscut și au știut să citească în ochii lui limpezi, au simțit-o și au înțeles-o.

Preot profund evlavios, funcționar de-o sârguință excesivă, tată iubitor de familie până la fanaticism, român în pieptul căruia a clocotit dragostea de neam până la moarte, caracter sobru, cinste impecabilă, iată calitățile cari au împodobit persoana venerabilă a protopopului Păcățianu.

Un humor sănătos, specific rasei bănățene, dublat de cea mai clară logică, l-a putut face să treacă: calm, senin și netulburat prin multe clipe grele, ce sunt inerent legate de orice individ. Cu aceste însușiri eminente, era natural ca părintele Păcățianu să urce cele mai înalte trepte ierarhice în Biserica noastră ca: protopop, consilier-referent, iconom stavrofor, membru și deputat în toate corporațiunile noastre mai înalte bisericesti. Nu scaunul și postul, pe cari le-a deținut părintele Păcățianu, i-au dat dânsului prestanța, prestigiul și venerația, de

cari s'a bucurat în viață, ci munca rodnică și calitățile lui eminente au aruncat raze de strălucire asupra oficiului pe care l-a îndeplinit.

Câtă comoară de bunătate, câtă voință aprinsă, câtă pricepere, câtă tenacitate și câte vijelii a trebuit să treacă prin sufletul acestui preot vrednic, ca să poată face față așteptărilor legate de persoana sa ca: protopop, consilier și conducător al Eparhiei Aradului, în două vacanțe de Episcop? Aceasta o știe generația de acum, o știe trecutul și toți cei ce au colaborat cu dânsul și l-au apreciat.

Apoi fazele de erică luptă, curaj și îndrăzneală, de cari e atât de bogată activitatea complexă a consilierului Păcățianu. E suficient să marcăm rolul covârșitor avut de dânsul la trecerea vieții noastre bisericesti din statul ungar în angrenajul și cadrele Bisericii din România Mare. Consilierul Păcățianu a avut rolul greu și nobil ca, secondat de alți oameni pricepuți dela Episcopie, să curățească sufletul vieții și al administrației noastre bisericesti de vestigiile disonante ale trecutului. Și pe lângă toate acestea, a avut răgaz să mai scrie predici temeinice și să publice articole judicioase în revista „Biserica și Școala”. Apoi să străbată Eparhia Aradului în lung și lat, întovărășind în drumul apostoliei pe cei trei Episcopi (Ignatie Pap, Grigorie Comșa și P. S. Andrei Magieru) lângă cari a servit în calitate de consilier.

După actul unirei dela Alba-Iulia, i s'a pus în perspectivă mirajul unor ademeniri politice. Însă rezorturile moralului său nu i-au îngăduit ca, pe această platformă, să-și facă rost pe arena politică a țării. Sufletul său de preot cucernic, logica sa clară, s'au complăcut într'o admosferă de pură spiritualitate duhovnicească. El a vrut și a rămas sentinelă credincioasă lângă sfântul altar, în tovărășia ideilor mari și sublime, de ordin bisericesc, cultural și național.

Protopopul Mihai Păcățianu s'a născut la 1865 în Comloșul-Bănățean, din părinți plugari evlavioși. După luarea bacalaureatului și terminarea cursurilor la Teologia din Arad, s'a căsătorit în anul 1890 și apoi a fost sfințit preot pentru comuna sa natală, unde a servit ca preot-capelan și paroh până în anul 1911, când a fost ales, confirmat și ridicat la demnitatea de protopop al protopopiatului Banat-Comloș. Activitatea sa, fecundă și plină de străduințe rodnice, l-a ridicat vertiginos între cei dintâi protopopi ai Eparhiei Aradului. În anul 1917 Episcopul I. I. Pap l-a adus la Arad, în calitate de consilier-referent, în fruntea secției biseri-

cești, unde a servit cu o rară abnegație și multă vrednicie până în anul 1938, când a trecut la pensie. În cursul activității sale de consilier, M. S. Regele Ferdinand l-a decorat cu „Răsplata Muncii pentru Biserică Cl. I.” și „Coroana României” în grad de cavalier. Iar în 1936, Prea Sfinția Sa Episcopul Andrei l-a ridicat la rangul de iconom-stavrofor.

Părintele Păcățianu a trecut la viața vecinică, Vineri 21 Aprilie a. c. dimineața la ora 9, după o suferință de câteva zile. Până la ora înmormântării, preoții dela Episcopie și dela Catedrală au rostit rugăciuni la căpătâiul răposatului. Vineri la ora 12 s'a prezentat la catafalcul părintelui Păcățianu Prea Sfinția Sa Episcopul Andrei, cu toți funcționarii Episcopiei. Aici P. S. Sa a rostit ectenii și rugăciuni pentru odihna sufletului celui răposat și a mângăiat familia îndurerată.

Slujba înmormântării consilierului Păcățianu s'a făcut Duminecă la ora 3 d. m. în Catedrala din Arad, într'o admosferă de profundă evlavie. În absența P. S. Sale Părintelui Episcop Andrei, plecat la Sibiu, prohodul a fost slujit de protopopul consilier Cibianu, secondat de 10 preoți. În cuvântarea-panegiric, părintele Cibianu a scos în evidență meritele răposatului pe toate terenele de progres ale Bisericii și neamului românesc. Apoi între regrete unanime și jalea văduvei și unicei sale fiice, răposatul a fost condus și depus spre vecinică odihnă în cimitirul „Eternitatea” din Arad.

În vremea din urmă părintele Păcățianu, cu bătrânețea lui biblică, îți făcea impresia că se simte stigherit între noi. Părea un călător întârziat, al cărui suflet suspina după aceia, cu cari a muncit și a luptat împreună. — Acum dorința lui s'a împlinit, căci în momentul când și-a dat sufletul în mâinile Mântuitorului, ochii săi au întrezărit, în înălțimea Cerului albastru, figurile venerabile ale foștilor săi Episcopi: Mețianu, Goldiș, I. Pap, Ciorogariu, Comșa, apoi ale marilor noștri tribuni: Goga, Goldiș, Velici, Ungureanu, Zigre, Suciu, Oncu etc., ale protopopilor: Gurban, Magier, Georgea, Roxin, Mănuilă și Vățianu, urmați de-o impunătoare cunună de preoți. Aceștia toți l-au întâmpinat cu mâinile întinse și, între cântece de slavă, l-au condus înaintea Judecătorului suprem, ca să-și primească cununa dreptății, pentru faptele rodnice și pline de vrednicie, săvârșite aici pe pământ.

La despărțirea defunctului de viața vremelnică, colaboratorii, contimporanii și preoțimea din Eparhia Aradului, în frunte cu Prea Sfinția Sa Episcopul nostru Andrei, ingenun-

chem lângă mormântul său și îi aducem tributul nostru de cinste, iubire și venerație, rugând Provedința Divină, să așeze sufletul său blând și bun în corturile dreptilor, iar Bisericii și neamului românesc să le dăruiască mulți preoți și bărbați, după chipul și asemănarea protopopului Mihai Păcățianu.

Protopop S. Stana

S. O. S.

Inițialele din acest titlu de articol — în urma unei convențiuni dintre popoare — semnaleză marile pericole de pe întinsele oceane și mările înfuriate, pe valurile cărora se sbat în ultimele svârcoliri vapoarele naufragiate. Când undele aerului poartă aceste semne de strigăt desperat, sunt datoare toate forțele omenești să sară în ajutorul celor năpăstuiți.

Tot așa și pe „marea sărată a acestei vieți grele de purtat“ se petrec năpaste, care cer să fie strigate cu semnalele desnădejdiei: S. O. S.

Un glas de acesta — strigăt de alarmă — se desprinde din adresa Baroului avocațial din Arad, trimis sfintei Episcopii în zilele trecute. Decanul instituției semnaleză situația îngrijorătoare despre numărul cauzelor de asistență judiciară privitoare la *minori* în cauze *penale* (înfracții, furt, asasinate etc.) pe anii 1939—1943.

Ni se arată pe acești 5 ani următoarele cifre:

1939	14 cauze
1940	48 „
1941	55 „
1942	229 „
1943	241 „

Dacă în anul 1939 s'a reclamat asistența judiciară pe lângă 14 minori, cu un an în urmă numărul acestora s'a dublat, apoi s'a mai urcat, ca peste alți doi ani să bată cifra de 229, iar în anul trecut să stea în fața judecății 241 de tineri nevârșnici acuzați de crime și infracțiuni penale.

Nu se cere oare un strigăt de alarmă? S. O. S. ! căci este amenințat tineretul neamului. Ce avem mai scump și în ce ne punem nădejdea stă pe panta prăpastiei. Dacă în curs de cinci ani s'a urcat numărul delicvenților minori dela 14 la 241, ce ne mai poate aștepta în viitor?!

Trebuie să sărim în ajutorul celor cari se înecă între valurile spumegânde și necruțătoare ale pieririi!

Biserica este în rândul întâiu instituție care însoțește sufletele dela actul sfântului Botez până la prohodul celor adormiți în Domnul.

Slujitorii sfintei noastre Biserici, preoții, sunt chemați să supravegheze educația tineretului din clipa când acesta și-a scris numele în șirul credincioșilor prin sfintele taine ale botezului și mirului.

Dacă familia nu este capabilă să facă educația religioasă-morală, preotul ca întâiul factor al asistenței sociale va semnala cazul și copilul se va încredința unei instituții care va completa lacuna familiară.

Azilele pentru copii preșcolari, căminele de zi și cantinele școlare vor face educația morală a copiilor lăsați în vâltoarea străzii, vagabondând pe uliți și maidane.

Intr'o măsură oarecare s'a căutat ca acești copii vagabonzi, — ai nimănu, — să fie adunați pe lângă instituția Bisericii, adăpostiți fiind în școala din Călugăreni, susținută de Mănăstirea H. Bodrog.

Câțiva dintre elevii acestei școale au fost scoși chiar din Penitenciar și s'au salvat pentru societate, devenind elemente de ordine și muncă creatoare.

Rămâne însă problema copiilor needucați, una dintre preocupările de căpetenie a cateheților noștri. Câți elevi din școala primară nu au învățat semnul sf. Cruci delă preot, fără a-l fi cunoscut la vatra familiară?!

Din acest indiciu se poate constata contribuția familiei în formarea moralității viitorilor cetățeni ai Patriei.

Biserica prin slujitorii săi își va face datoria. Sf. Episcopie a instituit în acest an pe *misionarul copiilor* tocmai pentru intensificarea vieții religioase-morale la tineretul primar, extrașcolar și premilitar.

Ora de Religie în viitor nu se va reduce numai la împărtășirea și înmagazinarea de cunoștințe din materialul istoric-dogmatic, ci va trebui să îmbrățișeze sufletul elevului, formându-i *conduita morală* prin disciplinarea voinții și nobilitarea sentimentelor.

Strigătul de alarmă a Baroului avocațial trebuie să răsune până la catedra catehetică și la amvonul liturgic al preoțimei noastre, dar mai ales să fie captat în rezonanța inimei păstorilor de suflete, cari în viitor vor da acolo *asistență duhovnicească* copiilor în așa măsură, ca aceștia să nu mai fie nevoiți la asistența judiciară aici în fața legii. — ct. —

Imn bisericii din sat

Să ai în cinste toate bisericile. Dar mai ales biserica ta, a bărbăției și a bătrânețelor dacă ești deja aci.

Nu se poate să nu-i datorezi ceva. Să n'ai în ea un loc în care te-ai simțit bine, un loc în care te-ai obișnuit să stai atât de mult, încât, parcă ți-ar fi fost rușine să ți-l schimbi, parcă ai fi fost stânjenit dacă ai fi stat numai cu un pas sau doi mai la-o parte de locul tău favorit. Nu se poate să nu fi avut acolo, punctul tău cardinal, icoana ta preferată, la care te-ai uitat mai mult decât la altele și mai mult decât în altă parte, de sigur te-ai uitat. Mai târziu

I-ai gustat dulceața învățăturilor. Ca și bătrân, te-ai sprijinit poate de ușorii și zidurile ei.

Fiecare avem ceva zidit ca și Manole în trupul ei. Acolo rămân nepictate, nesăpate, nescrise, dar parcă visate, chipul tatel, a bunicului sau a frățiorului mai mare, care ne-a purtat ani de-a rândul, schimbați, tăcuți, în șoaptă, în vârful degetelor, cu degetul pe buze în semn de tăcere, liniște și respect, ne-a purtat în spre „locul” nostru de lângă strană sau din te miri unde, din Casa Tatălui cu atâtea „locașuri.”

Orice biserică învață, dar nici una ca a ta :

Turnul aurit, de scânduri sau de stuh : o săgeată în spre zările în care urcă tămâia, rugăciunile și gândurile bisericănilor. Un deget care arată numai în sus, care indică singura direcție pe care o poți urma fără teamă de rătăcire, încălcări și poticniri.

Strana : tribuna de unde se dă tonul sfătoșeniei și al buneii cuvinte țărănești ; locul de unde e îngăduit să ameninți cu degetul pe copiii cari, Doamne, până și-aci nu sunt cuminți și stălnici.

Amvonul : munte sfânt, Sinai, Tabor de pe care la fiecare cuvântare se schimbă inima celui ce gătește și a celui ce ascultă.

Altarul : raiul în mic. Mulți n'au mai intrat în el de copii. Ar mai vrea să între. Se cred însă nevrednici, greșelnici, ca și strămoșii Izoniți. Unii, aceia poate care n'au pus niciodată piciorul în vreun altar, îl cred prea frumos, mai frumos chiar decât cum e în realitate. O femeie bătrână, care ne-a cerut unele lămuriri în legătură cu altarul, a rămas desamăgită când i-am spus că pe dosul iconostasului nu sunt icoane frumoase ca și în față, când i-am spus că în dos sunt bărne și grinzi mai mult sau mai puțin vopsite. După părerea și inima ei, acolo în lăuntru, trebuia să fie și mai frumos decât în față!...

În biserică, până și iluzia e cu tâlc.

Biserică cu amintiri, cu învățături, cu altar frumos, cu iconostas care ar trebui să fie împodobit pe amândouă fețele ! Altar cu Heruvimi, cu Hristos, cu preoți cari n'ar trebui să greșescă niciodată!...

Biserică de sat, a satelor cu care ne-am înfrățit, te iubim pentru tot ce ne-ai dat și pentru tot ce-am lăsat în tine.

Pr. Gh. Perva

Despre ce să predicăm ?

În Dumineca slăbănogului (7 Mai 1944) vom vorbi despre : VESTMINTELE ARHIEREȘTI.

Între cele trei grade ale preoției se distinge în chip deosebit, prin chemarea ei înaltă, treaptă episcopului. Urmaș direct al sf. Apostoli, episcopul reprezintă plinătatea tuturor darurilor lăuate de către Mântuitorul în biserică Lui, și prin punerea mâinilor acestuia se rânduesc toți ceilalți slujitori ai altarului. Sf. Simeon Tesalonicul, vorbind despre acest dar,

spune între altele că el „este *Darul cel mai mare și mai desăvârșit din câte Daruri avem, dela care ni se dă toată dăruirea și aceasta este temelă, începătura, isvorul și rădăcina bunel cinstiri, și pe însăși Hristos închipuiește*”).

Dat fiind acest dar deosebit al episcopului, Biserica a obișnuit, din cele mai vechi timpuri, ca și vestmintele lui să se deosebească de cele ale preotului și ale diaconului, atât prin bogăția lor, cât și prin podoaba și frumusețea lor mai aleasă. Unele din aceste vestminte, ca de pildă : *stiharul, epitrahilul, brăul și mâneculele* sunt întocmai ca și ale preotului. Pe lângă acestea însă episcopul mai îmbracă : *sacosul, omoforul, epigonatul, mantia, mitra, crucea, engolpionul și cârja*, iar pentru binecuvântarea credincioșilor la sf. Liturghie se folosește de două șfeșnice cu lumânări, *dicherul și tricherul*.

Sacosul este un vestmânt lucrat din materie prețioasă în forma stiharului, dar mai scurt decât acesta, pe care episcopul îl îmbracă la sf. Liturghie și la alte slujbe în locul felonului preoțesc. La cele două laturi, începând de subsuori, el este desfăcut și încheiat cu doisprezece clopoței, șase de o parte și șase de alta, cari închipuiesc glasul celor doisprezece Apostoli în predicarea Evangheliei lui Hristos. În timpurile vechi sacosul era vestmântul deosebit al împăraților, pe care aceștia îl purtau numai la anumite serbări publice. Cu vremea însă, și prin dărnicia lor, s'a introdus și în biserică, pentru a se da și mai multă podoabă slujbelor bisericesti. L-au purtat la început numai patriarhii, apoi și mitropoliții, iar astăzi îl îmbracă toți episcopii și arhierii. Sacosul are în cultul nostru divin aceeași însemnare ca și felonul, adică el închipuie *hlamida cu care Mântuitorul a fost îmbrăcat în semn de batjocură în curtea lui Pilat* și ne aduce aminte de mântuitoarele patimi suferite pentru noi oamenii.

Omoforul este un vestmânt deosebit al episcopului, pe care acesta îl poartă pe umeri, ca închipuire a *oii celei rătăcite pe care aflând-o Mântuitorul și luând-o pe umerii Săii, a adus-o din nou la Tatăl*. Cu alte cuvinte, el este icaana omenirei căzute în păcat, pe care Mântuitorul, prin patima Sa de bună voie, a adus-o din nou în staulul Părintelui său ceresc. Când episcopul îl îmbracă el închipuie pe Mântuitorul Hristos, care părăsind mărirea cerească, a luat asupra-și firea noastră și „*ca o oaie la junghiere.. și ca un miel fără de glas*” s'a adus pe Sine jertfă de răscumpărare pentru noi. Din acest motiv în anumite momente al sf. slujbe, când episcopul se înfățișează în persoana lui ca simplu slujitor al lui Hristos, ca de pildă la cetirea sf. Evangheliei, el desbracă omoforul și-l dă diaconului, „*arătând* - prin aceasta - *că este rob Domnului, căci Domnul este ca și cum ar fi acoala de față, de vreme ce grătește*

¹⁾ Op. cit. cap. 187 p. 141.

prin *Evangheliile*). Fiind mărturia vredniciei arhieresti, episcopul nu săvârșește fără omofor nici o slujbă bisericească.

Epigonatul este un veștmânt în formă patrată, lucrat de obicei din materie prețioasă și împodobit uneori la mijloc cu o icoană, pe care episcopul îl poartă atârnat de brâu la coapsa dreaptă. El însemnează *sabia Duhului, adică puterea cuvântului dumnezeesc* cu care episcopul trebuie să fie înarmat întotdeauna, pentru ca să poată birui toate atacurile celor rătăciți dela dreapta credință, ca și a celor cari prin viața lor se fac unelte ale celui rău. Deși el este un veștmânt arhieresc, totuși se dă adeseori în semn de distincțiune și preoților, îndeosebi aceloră „care cârmuesc bine” și „se ostenesc cu cuvântul și învățătura”, dupăcum spune sf. Apostol Pavel (I Tim. 5, 17).

Mantia este un veștmânt lung și larg, fără mâneci, pe care episcopul îl poartă pe umeri ca o pelerină (manta), partea din spate târându-se pe jos ca și prelungirea unei rochii oarecari. În timpurile vechi aceasta era un veștmânt pe care îl îmbrăcau numai împărații când se încoronau, sau când luau parte la anumite serbări mai mari. Cu învoirea acestora au purtat-o apoi, ca veștmânt bisericesc deosebit, patriarhii, iar mai târziu aceștia au îngăduit ca să o poarte și mitropoliții și episcopii. Astăzi orice episcop o îmbracă oricând săvârșește diferite slujbe bisericești, în afară de sf. Liturghie, ca de pildă: Te-Deum, cununii, înmormântări etc.

De obicei mantia se face din mătase de culoare purpurie sau violetă, cu foarte multe cute de-a lungul și având cusute pe ea, în față, patru plăci sau tăblițe, frumos lucrate, dintre cari două în dreptul pieptului și două jos, acestea fiind legate între ele printr'un lăntșor de aur. Cele din dreptul pieptului închipuiesc *cele două table cu cele zece porunci*, iar cele de jos închipuiesc *Vechiul și Noul Testament* unite prin Domnul nostru Iisus Hristos. De asemenea de-a-curmezișul mantiei sunt cusute mai multe rânduri de fir, numite *râuri*, cari toate la un loc însemnează râurile de apă vie, adică învățăturile cari trebuie să curgă neconținut din cele două table ale legii și din cele două testamente prin gura episcopului. În întregul ei mantia închipuiește *puterea și plinătatea harului episcopesc*, precum și *în învățătura* pe care el trebuie să o răspândească neîncetat în sufletele credincioșilor săi.

Mitra este coroana pe care episcopul o poartă pe cap ca semn al înaltei sale demnități de lucrător și săvârșitor al tainelor lui Dumnezeu. Este făcută după chipul coroanelor împărătești, din materie prețioasă cusută cu fir de aur și împodobită cu mici icoane și pietre scumpe și închipuie *cumuna de spini* pe care ostașii au așezat-o, în semn de batjocoră, pe capul dumnezeescului nostru Mântuitor.

1) Sf. Simeon Tesalonicul: op. cit. p. 260.

În viața de toate zilele și în deosebi în decursul sfintelor slujbe, pe pieptul episcopului atârna ca două podoabe alese, *crucea și engolpionul*. Cea dintâi este *semnul mărturisirii credinței neclintite* în Hristos și puterea Lui, precum și al *deosebitel venerațiunii* pe care episcopul o are față de crucea și patimile Domnului. Ea este totodată și *semnul văzut al spiritului de jertfă* de care se conduce în viață cel ce o poartă pe pieptul lui.

Engolpionul este o icoană mică, care înfățișează pe Mântuitorul sau pe Fecioara Maria cu pruncul în brațe și se poartă pe piept, atârnată de un lăntșor. În timpurile vechi el era o cutiuță în care erau păstrate moaște de ale sfinților sau o bucată din sfințitul lemn al crucii Mântuitorului. Este *semnul văzut că episcopul are pururea viu în inima sa pe Hristos și se încrede întotdeauna în puterea de mijlocire a Maicii pe lângă Fiul ei*.

Cârja sau tolagul arhieresc este *semnul autorității pastorale a episcopului* asupra turmei încredințate lui. Se face de obicei din argint sau fildeș și la vârf se termină cu două capete de șarpe, între cari, la mijloc, este un globuleț cu o cruce deasupra lui. Șarpele este *semnul înțelepciunii* cu care trebuie să fie înzestrat episcopul pentru a-și putea conduce turma la limanul mântuirii. Iar globulețul cu crucea de pe dânsul amintește episcopului de datoria lui *de a propovădui mereu Evanghelia la toată făptura*.

Pentru binecuvântarea credincioșilor la sf. Liturghie episcopul se folosește de două sfeșnice *dichcherul* și *tricherul*, primul cu două iar al doilea cu trei lumânări. Cel cu două lumânări închipuie *cele două firi din persoana Mântuitorului*, iar cel cu trei pe *cele trei persoane din Prea Sfânta Treime*. Ele mai învederează și adevărul că episcopul este luminătorul și propovăduitorul cel mai de seamă al Bisericii și ca atare prin viața lui curată el trebuie să fie o pildă vie înaintea credincioșilor săi. Din această pricină, diaconul când îi dă în mâini aceste două sfeșnice, zice în șoaptă: „*Așa să lumineze lamina voastră înaintea oamenilor, ca văzând fapt le voastre cele bune să preamărească pe Tatăl vostru cel din ceruri*” (Mt. 5, 16).

Când vorbim de toate aceste veștminte arhieresti și în deosebi de adevărul mântuitor pe care ele îl închipuiesc, desigur că ne întrebăm în gândul nostru: cum se împacă podoaba lor aleasă cu simplitatea lucrurilor din viața și patimile Domnului pe cari ele ni le înfățișează în cadrul cultului nostru divin? Nu cumva prin aceasta podoabă se împietează sau se coboară rostul dumnezeesc pe care l-au îndeplinit în patima de pe cruce a Fiului lui Dumnezeu? Răspunsul la aceste întrebări nu poate fi decât negativ, căci dacă ne gândim la mântuitoarele patimi îndurate de Fiul lui Dumnezeu pentru noi, înțelegem că prin aceste patimi toate obiectele de tortură cu

cari el a fost chinuit, s'au prefăcut în tot atâtea semne de biruință și mărire cerească. Așa cum lemnul hulitor al crucii, prin stropirea cu sângele dumnezeesc s'a făcut semn de mântuitoare biruință, tot astfel s'a întâmplat și cu celelalte lucruri cu cari Mântuitorul a fost batjocorit și chinuit de răutatea omenească pentru noi.

Iată de ce Biserica în buna ei grijă de a împodobi cât mai mult cultul său divin, a dat o deosebită atenție și vestmintelor slujitorilor săi. A făcut-o aceasta și din convingerea că prin formele acestui cult trebuie să se exprime și măreția Aceluia ce tronează înconjurat de Heruvimi și Serafimi, măreție către care se îndreaptă și sufletele noastre în decursul sfintelor slujbe ce se săvârșesc de aleșii lui.

T.

Cărți

Mitropolit Irineu: MANAVA-DHARMA-SASTRA, Cartea Legii lui Manu, ed. II-a, București, 1944, lei 400.

Studiile de istoria religiunilor sunt dintre cele mai interesante. Ele ne arată preocupările de totdeauna ale oamenilor care au avut o credință proprie, privitor la Divinitate. În limba română avem puține publicate până acum. Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Irineu al Moldovei, a scos de curând, ediția a II-a din: „Manava-Dharma-Sastra, Cartea Legii lui Manu“. E o traducere a I. P. S. Sale; o carte a unui înțelept anonim, care ar fi dat Indienilor religia ieșită în dinspirația zeului suprem Brahma.

Legea lui Manu cuprinde instituțiunile civile și religioase ale Indiei. Citirea cărții tradusă de Mitropolitul Irineu ne face să ne gândim la popoarele arice, din care fac parte și Inzii. Ariei primitivi aveau familia organizată pe baza patriarhatului. Patria lor adevărată nu știm unde a fost; sunt numai ipoteze ce ne s'au expus de unii învățați. Ariei, la venirea altor neamuri în India, s'au organizat într-o societate închisă pentru streini, nepermițând amestecul sângelui, între cuceritori și cucerii. Cuceritorii, *arya*, se împărțiră ei înșiși în trei clase: preoții (brahmani), războinici s'au nobili (*kșatrika*); agricultoră (*vaisya*), servitorii (*sudria*), care se transformă în caste, fără legături de căsătorie între ele. Cele mai vechi cărți sfinte ale Indiei sunt *Vedele*, imnuri de mare frumusețe și formule de jertfe. Din ele cunoaștem religia veche, înainte de așezarea lor în India, precum și zeitățile lor, pe *Indra* (zeul fulgerului), *Varuna* (al apelor), *Surya* (al soarelui), numit mai târziu și *Vișnu* etc. Alături de religia veche a Inziilor, după așezarea lor, preoții au isbutit se dea o nouă religie națiunei, menite ca să asigure superioritatea brahmanilor asupra celorlalte clase și să se

ingrădească în așa fel, încât trecerea dintr'o clasă în cealaltă să fie cu neputință; — castele devin închise pentru viitor.

Brahmanismul este religia Indiei, care înseamnă adorarea lui Brahma. El devine zeul principal, sau rugăciunea însăși.

„Legea lui Manu cuprinde principiile de teologie, de metafizică și cosmogonie, perceptive de morală, de pedagogie, de economie rurală, de comerț, etc.; reguli pentru îndeplinirea actelor cultului, a datoriiilor conjugale și către rude, prieteni și streini; datoriiile castelor principale și secundare, unele față de altele... legi agrare, penale, civile.“ etc. (Prefață).

I. P. S. S. Mitropolitul Irineu a tradus cartea legii lui Manu, pentru importanța ce o prezintă această carte, unde este spusă viața religioasă și morală a poporului indian în faza brahmanică a religiunii sale, popor care, din punct de vedere religios, are o experiență veche și excelează între toate popoarele vechi.

Și ce este mai caracteristic, că din citirea vechilor obiceiuri casnice, sociale și religioase ale vechilor arie, găsim asemănări izbitoare între credințele, superstițiile, obiceiurile și datinile poporului român, din trecut și astăzi, și cele pe cari le țin indienii de mii de ani dela strămoșii lor. Traducătorul cărții lui Manu se întreabă, dacă nu trebuie să căutăm asemănările acestor vechi datini în Orient, de unde au venit odată cu așezarea celor dintâi arie în Europa. Așa de exemplu, acolo vom găsi obârșia felului cum se stabileau hotarele de strămoșii noștri, cum se depunea jurământul în procesele pentru pământ, cum se împărțeau izlazurile, importanța ce românul o dă pomenilor pentru morți, datele la care se fac pomenile și unele obiceiuri dela ele, etc. Aceste câteva lucruri nu interesează numai pe teologi, ci și pe juriști, istorici, economiști și sociologi... La sfârșitul cărții găsim un tablou alfabetic foarte util (pag. 295—300).

Traducerea ediției I-a a Legii lui Manu a apărut în limba română între anii 1916—1918 ai primului război mondial; tipărirea ediției a II-a în anul al patrulea al celui de al doilea război mondial. „Azi India este un popor care poartă războiul sfânt al independenței sale“. De aceea, fiind un popor cu aspirații nouă, dornic de libertate, merită să fie cunoscut prin instituțiile lui religioase, mai ales cele ale fazei brahmane.

I. P. S. Sa Mitropolitul Irineu ne dăruiește o carte pe care deși am citit-o în prima ediție, ea ne invită să o recitim, meditând asupra problemelor atât de variate, cari se pun azi cu mai multă convingere pentru orice suflet dornic de cunoașterea religiunilor. *O recomandăm călduros tuturor.*

Prof. C. Rudneanu

Informațiuni

■ **O ACȚIUNE ISTORICĂ.** P. S. S. Părintele Episcop Andrei, împreună cu P. S. S. Părintele Episcop Nicolae al Oradiei — sosit în Arad Vineri seara în 21 Aprilie c. — au călătorit Sâmbătă la Sibiu, unde au fost invitații I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae

La Dumineca Tomii au participat la deschiderea Adunării Arhiepiscopicești, cu care prilej I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae a făcut în numele Bisericii o declarație, în care a preonizat condițiile evanghelice pentru organizarea unei păi durabile între popoare. Declarația aceasta solemnă, care exprimă glasul Bisericii ortodoxe, constituie un eveniment istoric și începutul unei acțiuni de luptă în vederea organizării unei păi drepte între toate neamurile — mari și mici — ale pământului. Când vom fi în posesiunea ei, o vom publica în întregime.

La declarația aceasta au răspuns P. S. S. Părintele Episcop Andrei al Aradului în numele episcopatului și dl Dr Gh. Preda v. președintele „Astrei” în numele mirenilor.

În ziua următoare, Luni, PP. SS. Ierarhi au luat parte la ședința Consiliului Mitropolitan și la ședința Sinodului Episcopesc a PP. SS. Ierarhi din Mitropolia Ardealului.

PP. SS. Episcopi Andrei și Nicolae s'au întors la Arad, tot împreună, Marți în 25 Aprilie c.

■ **NUMIRI.** În ședința adm. bisericească a Ven. Consiliu Eparhial, ținută Joi în 27 Aprilie sub președinția P. S. S. Părintelui Episcop Andrei, a fost numit spiritual la Academia de Teologie din Arad I. P. Cuviosul Arhimandrit Benedict Ghiuș, fost ales Episcop la Bălți.

Pentru Academia Teologică, I. P. Cuvioșia Sa este o achiziție excepțională, iar pentru Eparhia Aradului o forță duhovnicească de care își leagă cele mai bune speranțe.

Fii binevenit, I. P. Cuvioase Părinte Arhimandrit, și binecuvântat în mijlocul nostru.

P. C. Prof. C. Mureșan, refugiat, a fost numit adm. parohial la Țipar și Pr. Gh. Lipovan la Vânători, cu data de 1 Mai 1944.

■ **TRIBUNA ROMÂNĂ.** Pe arena scrisului românesc apar multe și diferite publicații, cu variate concepții ideologice, mai mult sau mai puțin sănătoase.

După umila noastră părere, o bună carte, un bun ziar sau o bună revistă, trebuie — în mod necesar — să îndeplinească acele condiții, — fie ele literare, estetice, etice, de formă, sau de fond — care să satisfacă cerințele tuturor funcțiilor psihice. Aceasta în general vorbind.

În special privind problema scrisului, e de dorit

și totodată de recomandat ca scrisul nostru să urmeze traseul frumosului — nu al celui formalistic, — ci al celui moral; frumosul, care reabilitează, înobilează și reconstruiește armonia sufletului nostru; frumosul care te înnoește lăuntric cu o înnoire „duhovnicească”; „frumosul, care făgăduiește fericire” adevărată, nevinovată, ideală — cum scria undeva Stendhal. E adevărat că, pentru a scrie condus de asemenea principii, se cere multă energie și o trăire introspectivă.

Acest scris e necesar pentru hrana sufletului. Își are și sufletul hrana lui, ca — de altfel — și trupul. Dar hrana sufletului, adevărata hrană, nu se află nici numai în articolele politice, nici numai în cele pur literare și cu atât mai puțin în cele aventuroase, ci în cuvintele Celui ce a „venit să aducă lumii viață și mai multă viață.” În ele este depozitul de adevărată alimentație a sufletului nostru. Și atunci de ce să fim atât de orbi și negliobi, încât să confundăm hrana trupului cu a sufletului? Să dăm sufletului ce i se cuvine.

Și acum să revin.

Unul din meritele — și cari îi fac cinste — pe care le deține „Tribuna Română” este și acela că, urmează în drum mai aproape de adevăratele necesități ale sufletului nostru; acela că urmează traseul moral, serios — anunțat mai sus — lucru care, de altfel se poate ușor evidenția, — de către cei ce citesc și de cei ce vor mai citi acest cotidian — din articolele de fond ce apar sub semnătura tânărului poet și publicist, Lucian Emandi, și care — în majoritatea lor — cuprind cuvântul Domnului.

Tinerii redactori ai acestui ziar, L. Emandi și P. Pascu, urmează în scrisul lor o direcție de purificare a moravurilor societății; din tinerețea lor necoruptă de „viermele stricăciunii”, înșiruie pe hârtie tot ceea ce un suflet infierbântat de flacăra tinereții și de un dor idealistic, poate să dea pentru îndreptarea celor ce le citesc cuvântul.

Pentru o confirmare a celor câteva considerente, e destul să citiți numărul de Sf. Paști. Citindu-l, încontestabil îl putem așeza între cele mai serioase reviste și foi care s'au bucurat de mai multă experiență.

Am citit cu bucurie acest bogat număr simțind o adevărată satisfacție sufletească; satisfacție ce se dorește în toate sufletele cu prilejul praznicelor împărătești.

Articolele acestui număr poartă iscăliturile unui mare număr de distinși colaboratori, în frunte cu P. S. Sa Părintele Episcop Dr. Andrei Magieru.

Semnează articole: Ilarion V. Felea, Gh. Perva, S. Stana, D. Tudor, Marin Sfetcu, C. Rudneanu, Alexandru Crișan, Caliope Ieremia, Ionel Neamtzu, Tulia Bogdan, Cezar Pruteanu, I. C. Popescu, Lucian Emandi, Gh. Sulea, Mircea Edeanu, Ilie Gh. Crișan ș. a.

Din toate aceste articole se poate inspira adevărata atmosferă duhovnicească, de îmbărbătare, de încredere în Înviere.. și de reconstrucție sufletească.

N'avem decât să aducem vii și meritoase felicitări tânărului redactor activ, Lucian Emandi, pentru munca depusă la alcătuirea acestui număr și pentru competența de care a dat dovadă în fața cititorilor, în astfel de direcții, și să-i zicem: Tinere, cultivă-ți talentul și urmează-ți vocația. *Avram Petric*

■ **NECROLOG.** Zdrobite de durere, dar împăcate în voința Celui Prea Înalt, Aurelia soție și Fulvia fiică, anunță adormirea întru Domnul, după o scurtă și grea suferință, împărtășit cu Taina Sf. Cuminecături, a dragului lor soț și tată *Mihailu Păcățion*, iconom stavrofor, consilier eparhial al Eparhiei Aradului, decorat cu Răsplata Muncii pentru Biserică cl. I. și cu Ordinul Coroana României în grad de Ofițer în vârstă de 79 ani, în al 54-a an de propovăduire a Credinței și al 54-a an de fericită căsătorie.

Rămășițele pământești ale dragului nostru defunct s'au așezat spre veșnică odihnă Duminică, 23 Aprilie a. c. ora 3 după ritul Sf. Biserici ort. rom., în grădina mortuară a cimitirului „Eternitatea” din Arad, dela Catedrala ort. rom. din loc. — Dormi în pace suflet bun și cinstit. — Augusta Colarov-Rubenescu, Moise Colarov, cumnați; Lena și Vichente Cristea nepoți; Gheorghe Cristea strănepot.

Școala de Duminică

19. Program pt. Dum. Slăbănogului (7 Mai) 1944.

1. *Rugăciune*: Învierea lui Hristos văzând...
2. *Cântare comună*: Hristos a înviat...
- 3—4. *Cetirea Evangheliei*: (Ioan 5, 1—15) și Apostolului (Fapt. Apost. 9, 32—42) zilei cu tâlcuire.
5. *Cântare comună*: Sculatu-s'a ca din somn Domnul... (70. Cânt. rel. pg. 26).
6. *Cetire din V. T.*: A nu uita binefacerile lui Dumnezeu. (A doua lege cap. 8).
7. *Povește morale*: Ferirea de cel trufaș și puternic. (Cartea înțel. lui Iisus Sirah c. 13).
8. *Intercalații*: Poesii rel. etc.
9. *Cântare comună*: Cu trupul adormind... (70. Cânt. rel. pg. 31.)
10. *Rugăciune*: Rugăciunea 4. dela Vecernie.

(A se vedea „Instrucțiunile” din Nr. 1/1943). A.

Nr. 1991/1944.

Comunicate

Comunicăm mai jos în copie adresa Sfintei Episcopii a Hușilor, prin care pune în vedere preoților din județul Vaslui, evacuați în județul Arad, a se reîntoarce la posturile lor, fără familii.

Cucericii Preoți se vor prezenta, înainte de plecare Preturilor Plasei pentru a lua informații asupra modului de reîntoarcere.

Copie: „Vă rugăm a pune în vedere tuturor preoților din județul Vaslui evacuați în orașul și județul Arad, că Înalt Prea Sfințitul Episcop Grigorie a Episcopiei Hușilor a dispus să se prezinte singuri fără familii la posturi stop.”

Arad, la 26 Aprilie 1944.

† **ANDREI** Traian Cibian
Episcop. consilier, referent eparhial.

Nr. 1999/1944.

P. C. Preoți care au restanța de 72 lei din exemplarele primite spre colportarea colecției „Mărgărita-

rele Lumii”, li se va reține această sumă la proxima plată a salariului.

Se face cunoscut că întreaga colecție, una sută numere, din „Mărgăritarele Lumii” costă acum 1000 lei, cu plusul de 100 lei spese de ramburs.

Colecția completă se poate comanda la adresa „Mărgăritarele Lumii” București III Calea Victoriei Nr. 202.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial, dela 20 Aprilie 1944.

† **ANDREI** Ic. Stavr. Caius Turicu
Episcop. consilier, referent eparhial.

Nr. 2064/1944.

Invităm pe toți P. C. Părinți protopopi și preoți, care au în arhiva Consiliului Eparhial certificate școlare în original, să le ridice în termen de 10 zile. C. Preoți vor încunoștiința imediat pe protopopul tractual, arătând cauza la care au fost anexate actele originale (alegere la parohia . . . și anul, etc). P. C. Părinți protopopi vor compune un tablou cu arătarea datelor de mai sus. Aceasta măsură s'a luat pentruca fiecare să-și poată avea actele originale, greu de procurat, la sine pentru păstrare.

Tablourile preoților se vor înainta până la data de 10 Mai a. c. Consiliul Eparhial.

Nr. 2047/1944.

Satisfăcând hotărârea Adunării Eparhiale nr. 44 din 1943, aducem mulțumiri C. Preoți cari au suplinit pe învățătorii plecați la datorie patriotică.

Dăm aci lista acelor care se învrednicesc de această cinstită:

Eugen Crăciun	Vărfuri	2 ani și 2 luni.
Adam Micluția	Feniș	2 ani.
Ilie Susan	Troaș	1 an și 8 luni.
Adrian Mursa	Bătuța	1 an și 8 luni.
Nicolae Devan	Slatina	1 an și 3 luni.
Pavel Ghilea	Vidra	1 an.
Gheorghe Neagu	Berindia	1 an.
Ioan Giurgiu	Buhani	1 an.
Gheorghe Popovici	Ignești	1 an.
Gheorghe Mărcuș	Cuied	1 an.
Lazar Don	Hodiș	1 an.
Mircea Muntean	Camna	1 an.
Darie Faur	Joia Mare	1 an.
Vasile Marcu	Minead	1 an.
Vasile Mihăilă	Neagra	1 an.
Ioan Tămaș	Prăjești	1 an.
Iulian Andrițoiu	Văsoaia	1 an.
Gheorghe Laza	Olari	7 luni și 1/4.
Ioan Iancu	Dieci	7 luni.
Aurel Jiva	Rădești	7 luni.
Ioan Costea	Zimbru	6 luni.
Adam Nicoară	Ciungani	6 luni.
Vasile Givu	Peregul M.	6 luni.
Ioan Popa	Corbești	5 luni.
Andrei Mitroi	Mustești	3 luni.
Iliodor Astaluș	Poiana	3 luni.
Nicolae Stan	Caporal Al.	3 luni.
Victor Corpadea	Roșia	3 luni.

Arad, la 25 Aprilie 1944.

† **ANDREI** Ic. Stavr. Caius Turicu
Episcop. consilier, ref. eparhial.